

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 8 listopada 2021 r.

Pozycja 55

POSTANOWIENIE z dnia 19 października 2021 r. Sygn. akt SK 72/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski
Krystyna Pawłowicz
Stanisław Piotrowicz
Justyn Piskorski
Piotr Pszczółkowski
Bartłomiej Sochański
Jakub Stelina
Wojciech Sych – sprawozdawca
Michał Warciński
Rafał Wojciechowski
Andrzej Zielenacki,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 października 2021 r., skargi konstytucyjnej I.K. o zbadanie zgodności:

art. 398¹⁶ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim „nie daje podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej wyrokiem przez Sąd Najwyższy i rozpoznanej w trybie art. 398¹⁶ k.p.c.”, z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 176 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 24 lutego 2020 r. I.K. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wniosła o zbadanie zgodności art. 394¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U.

z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „nie daje podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej wyrokiem przez Sąd Najwyższy i rozpoznanej w trybie art. 398¹⁶ k.p.c.”, z art. 32, art. 45 ust. 1, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Skarżąca wniosła ponadto o „wydanie postanowienia tymczasowego o wstrzymaniu wykonania orzeczenia w sprawie, zobowiązującego [ją] do ponoszenia kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego (pkt 2 wyroku SN z 18 października 2019 [r.]” oraz „nie obciążanie (...) kosztami postępowania wywołanego wniesieniem skargi konstytucyjnej”.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

W wyroku z 18 października 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Najwyższy, na skutek skargi kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w P. z 18 maja 2017 r. (sygn. akt [...]) przez stronę pozwaną, na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i orzekł co do istoty sprawy, oddalając apelację powodów (w tym skarżącej), a także stwierdził, że koszty postępowania apelacyjnego i kasacyjnego ponosi skarżąca, a szczegółowe ich rozliczenie pozostawił referendarzowi w Sądzie Okręgowym w P.

1.2. Zdaniem skarżącej, art. 394¹ § 1 k.p.c. narusza prawo do kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu, wydanego przez Sąd Najwyższy w toku postępowania kasacyjnego. Skarżąca wskazała, że rozstrzygnięcie o kosztach ma charakter wydanego po raz pierwszy, jest zatem orzeczeniem pierwszoinstancyjnym. Brak możliwości zażalenia tego rozstrzygnięcia narusza art. 176 ust. 1 i art. 78 Konstytucji, statuujące zasadę dwuinstancyjności postępowania. Zasada ta dotyczy ogółu postępowań sądowych, bez różnicowania, czy odnoszą się one do rozstrzygnięcia meritum sprawy, czy też dotyczą orzeczenia w zakresie kosztów postępowania. Skarżąca argumentuje także, że zostało naruszone jej prawo domagania się sprawiedliwego orzeczenia, uwzględniającego sytuację majątkową i materialną strony postępowania, którego źródłem jest art. 45 ust. 1 Konstytucji. Skarżąca, uzasadniając zarzut naruszenia art. 32 Konstytucji, wskazała, że skoro przedstawiła w postępowaniu dowody przemawiające za zwolnieniem jej od kosztów, to „[s]ąd miał obowiązek je rozpoznać i uwzględnić oraz zastosować przy orzekaniu”.

2. W pismach procesowych z 26 lutego i 3 marca 2020 r. pełnomocnik skarżącej uzupełnił „uzasadnienie wniosków zawartych w pkt 2 i 3 skargi konstytucyjnej o wydanie postanowienia tymczasowego i nieobciążanie powódek kosztami”.

3. W piśmie procesowym z 11 marca 2020 r. pełnomocnik skarżącej, „w uzupełnieniu uzasadnienia skargi konstytucyjnej”, odniósł się do treści art. 398¹⁶ k.p.c. Wskazał, że orzeczenie wydane w trybie powołanego przepisu ma charakter podobny do orzeczenia sądu drugiej instancji oraz orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, a Sąd Najwyższy musi w nim również orzec o kosztach postępowania. Art. 398¹⁶ k.p.c. nie zawiera jednak dyspozycji dotyczącej orzeczenia w tym zakresie, a orzeczenie jest ostateczne i nie podlega zaskarżeniu, mimo że ma charakter orzeczenia wydanego po raz pierwszy w sprawie tych kosztów procesu.

4. W piśmie procesowym z 24 marca 2020 r. pełnomocnik skarżącej „[skonkretyzował] tezę zagadnienia prawnego przedstawionego w skardze konstytucyjnej”, wskazując jako przedmiot kontroli art. 398¹⁶ k.p.c., a jako wzorce kontroli art. 176 ust. 1, art. 78, art. 45 ust. 1, art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji.

Ponadto poinformował, że w postanowieniu z 5 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie skarżącej na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 wyroku z 18 października 2019 r. Odpis postanowienia załączył do pisma.

5. W piśmie procesowym z 24 kwietnia 2020 r. pełnomocnik skarżącej przedstawił dodatkowe argumenty przemawiające za niezgodnością art. 398¹⁶ k.p.c. z Konstytucją.

Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

6. Postanowieniem tymczasowym z 3 czerwca 2020 r., sygn. Ts 41/20, Trybunał Konstytucyjny wstrzymał wykonanie punktu 2 wyroku Sądu Najwyższego z 18 października 2019 r.

7. W postanowieniu z 24 czerwca 2020 r., sygn. Ts 41/20 (OTK ZU B/2020, poz. 253) Trybunał Konstytucyjny nadał skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

8. W piśmie procesowym z 2 września 2020 r. pełnomocnik skarżącej wyjaśnił, że stosując się do dotychczasowego orzecznictwa Trybunału, zgodnie z którym, „jeśli przedmiotem skargi Konstytucyjnej jest przepis (tutaj art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.) nieprzewidujący w danym przypadku środka odwoławczego, to pomimo tego należy wnieść środek zaskarżenia, aby uzyskać rozstrzygnięcie o jego odrzuceniu lub pozostawieniu bez rozpoznania”, skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Najwyższego z 18 października 2019 r.

Zażalenie oraz wydane w związku z nim postanowienie Sądu Najwyższego z 5 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) zostały załączone do pisma (odpis powołanego postanowienia został uprzednio także dołączony do pisma procesowego z 24 marca 2020 r.).

9. W odpowiedzi na pismo przewodniczącego składu orzekającego z 9 marca 2021 r. pełnomocnik skarżącej, w piśmie z 22 marca 2021 r., powołując się na pismo procesowe z 24 marca 2020 r., wyjaśnił, że przedmiotem skargi konstytucyjnej jest art. 398¹⁶ k.p.c. (w piśmie powoływany konsekwentnie jako art. 396¹⁶ k.p.c.), a ostatecznym rozstrzygnięciem o prawach skarżącej jest wyrok SN z 18 października 2019 r. Jako wzorce kontroli wskazał art. 45 ust. 1 (w piśmie powołany jako art. 45 pkt 1), art. 176, art. 32 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji.

10. W piśmie procesowym z 18 sierpnia 2020 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

11. W piśmie z 4 grudnia 2020 r. Prokurator Generalny wniósł o stwierdzenie, że art. 394¹ § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim nie daje podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy przez Sąd Najwyższy po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej w trybie art. 398¹⁶ k.p.c., jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji. W pozostałym zakresie Prokurator Generalny wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) z powodu niedopuszczalności wydania wyroku.

12. W piśmie z 15 lipca 2021 r. Marszałek Sejmu wniósł w imieniu Sejmu o umorzenie postępowania w sprawie ze względu na zbędność wydania wyroku.

13. W piśmie procesowym z 11 października 2021 r. pełnomocnik skarżącej, odnosząc się do stanowisk Sejmu i Prokuratora Generalnego, wniósł „o oddalenie wniosków o umorzenie postępowania w sprawie ze względu na zbędność wydania wyroków”.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. W skardze konstytucyjnej sporządzonej i wniesionej do Trybunału 24 lutego 2020 r. I.K. (dalej: skarżąca) wystąpiła o zbadanie zgodności art. 394¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „nie daje podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej wyrokiem przez Sąd Najwyższy i rozpoznanej w trybie art. 398¹⁶ k.p.c.”, z „art. 176 ust. 1, art. 78, art. 45 ust. 1, art. 32 ust. 1 i 2” Konstytucji. Jako ostateczne rozstrzygnięcie o swoich prawach i wolnościach wskazała wyrok Sądu Najwyższego (dalej: SN) z 18 października 2019 r., sygn. akt [...], w którym skarżąca została, m.in., obciążona kosztami postępowania apelacyjnego i kasacyjnego (pkt 2 sentencji).

2. W postanowieniu z 24 czerwca 2020 r., sygn. Ts 41/20 (OTK ZU B/2020, poz. 253), wydanym po wstępnym rozpoznaniu, Trybunał Konstytucyjny nadał skardze dalszy bieg w zakresie wskazanym w *petitum* skargi konstytucyjnej. W uzasadnieniu wyjaśnił, że skarga spełnia warunki formalne, określone w art. 53 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK). W szczególności zwrócił uwagę, że wyrok SN z 18 października 2019 r. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania jest niezaskarżalny. W tym kontekście powołał dotychczasowe orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym, gdy przedmiotem skargi konstytucyjnej jest przepis nieprzewidujący w danym przypadku środka odwoławczego, należy mimo to wnieść środek zaskarżenia, aby uzyskać rozstrzygnięcie o jego odrzuceniu (pozostawieniu bez rozpoznania), wydane w oparciu o normę prawną, która wyłącza możliwość zaskarżenia orzeczenia, i w tym zakresie uznał za konieczną weryfikację tego stanowiska na etapie kontroli merytorycznej.

3. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału składu wyznaczonego do rozpoznania sprawy co do meritum nie wiąże stanowisko zajęte w postanowieniu o nadaniu skardze dalszego biegu (zob. wyrok pełnego składu z 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53 oraz powołane tam orzecznictwo). W szczególności nadanie skardze konstytucyjnej biegu nie oznacza konwalidacji jej wad formalnych. Tym samym Trybunał Konstytucyjny na każdym etapie postępowania ma prawo i obowiązek badania, czy nie zachodzi którakolwiek z ujemnych przesłanek wydania wyroku, pociągających za sobą obligatoryjne umorzenie postępowania (zob. np. postanowienie z 30 stycznia 2020 r., sygn. SK 32/18, OTK ZU A/2020, poz. 6 oraz powołane tam orzecznictwo).

W związku z tym Trybunał Konstytucyjny poczynił następujące ustalenia formalne:

Po złożeniu skargi konstytucyjnej, a przed wydaniem przez Trybunał postanowienia o nadaniu jej dalszego biegu, pełnomocnik skarżącej wniósł do Trybunału Konstytucyjnego pięć pism procesowych (z: 26 lutego; 3, 11 i 24 marca oraz 24 kwietnia 2020 r.), których treść została przedstawiona w części I uzasadnienia.

W piśmie z 24 marca 2020 r. pełnomocnik skarżącej „[skonkretyzował] tezę zagadnienia prawnego przedstawionego w skardze konstytucyjnej (...) w następujący sposób: [c]zy art. 398¹⁶ k.p.c. jest zgodny z art. 176 ust. 1, art. 78, art. 45 ust. 1, art. 32 ust. 1 i art. 2 Konsty-

tucji (...), w zakresie w jakim nie daje podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej wyrokiem przez Sąd Najwyższy i rozpoznanej w trybie art. 398¹⁶ k.p.c.”. Ponadto poinformował, że w postanowieniu z 5 lutego 2020 r. (sygn. [...]) Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie skarżącej na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 wyroku z 18 października 2019 r. Postanowienie zostało mu doręczone 7 lutego 2020 r. Jego odpis pełnomocnik załączył do pisma.

Następnie pełnomocnik skarżącej, już na etapie kontroli merytorycznej, w piśmie procesowym z 2 września 2020 r., ponownie poinformował Trybunał o wniesionym zażaleniu na pkt 2 sentencji wyroku SN z 18 października 2019 r., które zostało odrzucone w postanowieniu SN z 5 lutego 2020 r. Dodatkowo w piśmie tym jako przedmiot kontroli pozostający w związku z art. 398¹⁶ k.p.c. wskazał art. 108 § 1 k.p.c.

Mając na względzie rozbieżności między zakresem nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, wskazanym w *petitum* postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 24 czerwca 2020 r. a przepisami wskazanymi przez skarżącą jako przedmiot kontroli w powołanych wyżej pismach procesowych, a także rozbieżności między ustaleniami w zakresie ostatecznego rozstrzygnięcia o prawach skarżącej, przewodniczący składu orzekającego zwrócił się o wyjaśnienie tych kwestii do pełnomocnika procesowego skarżącej.

W piśmie procesowym z 22 marca 2021 r. pełnomocnik skarżącej wyjaśnił, że żądanie skarżącej zostało „ostatecznie skonkretyzowane” w piśmie z 24 marca 2020 r., w którym jako przedmiot kontroli wskazany został art. 398¹⁶ k.p.c. Tymczasem w piśmie z 22 marca 2021 r. – jako podstawę postanowienia SN w zakresie kosztów postępowania – konsekwentnie wskazuje art. 396¹⁶ k.p.c. Mając na względzie, że takiej jednostki redakcyjnej w ogóle nie ma w kodeksie postępowania cywilnego, a we wszystkich dotychczasowych pismach procesowych pełnomocnik skarżącej zawsze powoływał art. 398¹⁶ k.p.c., Trybunał, kierując się zasadą *falsa demonstratio non nocet*, potraktował powołanie art. 396¹⁶ k.p.c. jako oczywistą omyłkę pisarską.

Jako ostateczne rozstrzygnięcie o prawach skarżącej jej pełnomocnik wskazał wyrok SN z 18 października 2019 r. Jako wzorce kontroli powołał zaś art. 45 ust. 1 Konstytucji (w piśmie powołany błędnie jako art. 45 pkt 1) – prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy; art. 176 Konstytucji – prawo do co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji – prawo „do równego traktowania skarżących jako strony postępowania sądowego przez władze sądowe RP”. Wyjaśnił także, że „[n]aruszenie powyższych przepisów Konstytucji (...) pozostaje w sprzeczności z orzekaniem przez sądy demokratycznego państwa prawa oraz w sprzeczności z funkcją poprawnego ustawodawcy, uwzględniającą indywidualne interesy obywateli oraz zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji)”.

4. Na podstawie poczynionych ustaleń formalnoprawnych Trybunał stwierdza, że skarżąca skutecznie zmodyfikowała przedmiot i wzorce kontroli w rozpatrywanej sprawie. Modyfikacja nastąpiła bowiem z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 uotpTK.

Skarżąca żąda zatem stwierdzenia przez Trybunał niezgodności art. 398¹⁶ k.p.c. „w zakresie w jakim nie daje podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej wyrokiem przez Sąd Najwyższy i rozpoznanej w trybie art. 398¹⁶ k.p.c.” (tak w piśmie procesowym z 24 marca 2020 r., do którego odwołuje się w piśmie z 22 marca 2021 r.) z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 oraz art. 176 Konstytucji. Ostatecznym rozstrzygnięciem w sprawie, wedle twierdzeń pełnomocnika skarżącej, był zaś wyrok SN z 18 października 2019 r., a „konkretnie (...) postanowieni[e] zawarte[ ] w pkt 2 tego wyroku zasądzające[ ] koszty procesu od [skarżącej]”

(tak w piśmie z 22 marca 2021 r.; w piśmie z 24 marca 2020 r. jako ostateczne rozstrzygnięcie zostało wskazane postanowienie SN z 5 lutego 2020 r.).

5. Powyższe wymaga oceny Trybunału, czy skarga spełnia wymogi formalne określone w art. 53 uotpTK. Jednym z podstawowych wymogów jest, zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 1 uotpTK, określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją.

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że skarżąca błędnie wskazała ostateczne orzeczenie o swoich konstytucyjnych prawach. Nie jest nim bowiem wyrok SN z 18 października 2019 r., lecz postanowienie SN z 5 lutego 2020 r., w którym sąd ten odrzucił zażalenie skarżącej na postanowienie zawarte w punkcie 2 wyroku z 18 października 2019 r., na podstawie którego została ona obciążona kosztami postępowania.

Konsekwencją błędnej identyfikacji ostatecznego rozstrzygnięcia o konstytucyjnych prawach skarżącej jest niewłaściwie określony przepis, w stosunku do którego skarżąca domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. Skarżąca uczyniła bowiem przedmiotem kontroli art. 398¹⁶ k.p.c., zgodnie z którym „[j]eżeli podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, a skargi kasacyjnej nie oparto także na podstawie naruszenia przepisów postępowania lub podstawa ta okazała się nieuzasadniona, Sąd Najwyższy może na wniosek skarżącego uchylić zaskarżony wyrok i orzec co do istoty sprawy. Przepis art. 415 stosuje się odpowiednio” (art. 415 k.p.c. stanowi, że „[u]chylając lub zmieniając wyrok, sąd na wniosek skarżącego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie orzeka o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu stanu poprzedniego. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia w osobnym procesie, także od Skarbu Państwa, naprawienia szkody poniesionej wskutek wydania lub wykonania wyroku”, przepis ten nie ma jednak znaczenia w niniejszej sprawie). Przepis ten nie był jednak podstawą ostatecznego orzeczenia o jej konstytucyjnych prawach, którym to orzeczeniem, jak ustalił Trybunał, było postanowienie SN z 5 lutego 2020 r. W uzasadnieniu powołanego postanowienia SN wyjaśnił, że katalog postanowień zaskarżalnych zażaleniem do tegoż sądu został określony w art. 394¹ § 1 i 1¹ k.p.c. W myśl tych przepisów zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Nie ulega zatem wątpliwości, że to właśnie powołane wyżej przepisy były podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia o prawach skarżącej i one powinny być wskazane w skardze jako przedmiot kontroli.

6. Trybunał zwraca uwagę, że art. 394¹ § 1 k.p.c. został pierwotnie wskazany przez skarżącą jako przedmiot kontroli. Co więcej, skarżąca także dokładnie wyjaśniła wyczerpanie drogi prawnej w swojej sprawie, wykazując się znajomością linii orzeczniczej Trybunału w tym zakresie i prawidłowo wskazując ostateczne rozstrzygnięcie (zob. pismo procesowe z 2 września 2020 r.). Nie ma to jednak znaczenia dla oceny formalnej rozpatrywanej skargi konstytucyjnej, gdyż dla Trybunału wiążące jest ostateczne określenie przez skarżącą przedmiotu kontroli w sprawie. Trybunał nie działa bowiem z urzędu, lecz wyłącznie na wniosek uprawnionego podmiotu i jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej (art. 67 ust. 1 uotpTK). Zakres zaskarżenia obejmuje m.in. wskazanie kwestionowanego aktu normatywnego lub jego części (określenie przedmiotu kontroli; art. 67 ust. 2 uotpTK). Z oczywistych względów nie może znaleźć zastosowania w zaistniałej sytuacji zasada *falsa demonstratio non nocet*, która służy prostowaniu oczywistych pomyłek, a nie wy-

bieraniu przez Trybunał właściwego przedmiotu kontroli spośród przepisów wskazanych przez skarżącego.

7. Ze względu na uchybienie przez skarżącą podstawowym wymogom zbędna jest analiza pozostałych warunków formalnych skargi konstytucyjnej. Postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.